

Bekijk dit bericht in je browser

CEGESOMA - Rijksarchief

NIEUWSBRIEF

Nr 79 - November 2022

NIEUWS

BELGIUM WWII

Focus op de clandestiene pers, op de razzia's in de zomer van 1942 en een reeks bijdragen van jonge onderzoekers over de sociale geschiedenis van het verzet in enkele kleine Belgische gemeenten.

► Lees meer

3 VRAGEN AAN ...

Léo Baudelet, de MacGyver van CegeSoma praat over zijn loopbaan, zijn tijdsgebruik en vertelt ons enkele anecdotes...

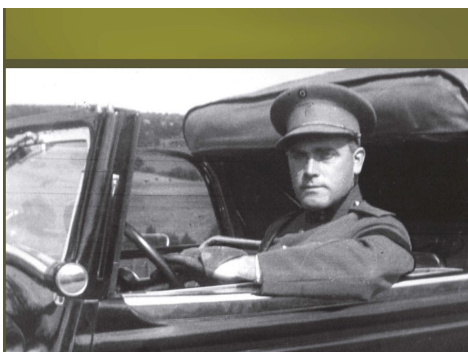
► Lees meer

AGENDA

'OORLOGSCAFÉS'

Een nieuw format voor conferenties voor het grote publiek over collaboratie en repressie in Vlaanderen. Volgende afspraak : Tervuren, 13 december 2022.

► Lees meer

ONTMOETING PUBLIEKSGESCHIEDENIS

Op 21 december 2022 nodigt de vzw 'De Vrienden van het CegeSoma' u uit op een conferentie-debat met Bruno Comer over de ongelooflijke redding van de Antwerpse diamanten in mei 1940.

► Lees meer

ONDERZOEK

WIKIBASE VERZET

Het project vordert goed : meer dan een half miljoen gegevens uit dossiers van de agenten van de inlichtingen- en actiediensten betrokken bij het verzet in België zijn ingevoerd in onze database.

► [Lees meer](#)

**EUROPEAN HOLOCAUST
RESEARCH INFRASTRUCTURE**

[EHRI](#)

[Dubbele oproep tot kandidaturen voor de Conny Kristel-fellowships.](#)

► [Lees meer](#)

Luchtvaartsquare 29 / B-1070 Brussel / België
Copyright © CegeSoma / Rijksarchief, *alle rechten voorbehouden*

[Je profiel aanpassen](#) - [Uitschrijven](#)

Flexmail

Belgium WWII – nieuwe bijdragen

Focus op de sluikpers

Sinds een paar jaar staan alle teruggevonden sluikbladen on-line op de site [The Belgian War Press van het CegeSoma](#) . Daar vind je ook informatie over de oorlogspers in het algemeen en over enkele bladen in het bijzonder. Nu kunnen een tiental historische overzichten ook op de site www.Belgiumwwii.be geraadpleegd worden. We stippen er enkele aan die onlangs on-line werden gezet: [Le Coq victorieux](#), [Steeds Verenigd/Unis toujours](#) of [Churchill Gazette](#). Ter herinnering om ze vlug terug te vinden: kies de rubriek 'België in oorlog', kies dan 'artikels', klik op 'trefwoorden' (bovenaan rechts op de pagina) en selecteer het thema 'verzet' en de tag 'clandestiene pers' (niet vergeten rechtsboven op valideren te klikken). De 675 gerepertorieerde bladen worden natuurlijk niet allemaal besproken, maar de nieuwsgierige bezoeker zal er toch al een aantal vinden die echt van belang waren. Sommige clandestiene bladen worden trouwens ook al ter sprake gebracht in de geschiedenis van de verzetsbewegingen.

De razzia's tijdens de zomer van 1942

Naar aanleiding van de 80ste verjaardag van [de razzia's tijdens de zomer van 1942](#) wilden we nader ingaan op de situatie in de verschillende steden. Het dragen van [de Jodenster](#) is nog maar iets langer dan twee maanden

verplicht als de bezetter de Joden rechtstreeks begint op te sporen waarbij hij zo veel mogelijk gebruik maakt van lokale hulp. De Joodse bevolking is vooral geconcentreerd in [Brussel](#) en [Antwerpen](#) en in mindere mate in twee Waalse steden, [Luik](#) en [Charleroi](#). Hoe is alles verlopen in die vier steden ? Ontdek de vier bijdragen daarover.

Bijdragen van jonge onderzoekers

Tijdens het academiejaar 2020-2021 werkten studenten van de Universiteit Antwerpen en de Université catholique de Louvain onder leiding van de professoren Marnix Beyen en Emmanuel De Bruyne samen in een interuniversitair seminarie over de "**Sociale geschiedenis van het verzet in kleinere Belgische gemeenten, 1940-1944**". Ze hebben het resultaat van hun werk in de lente van 2022 in het CegeSoma voorgesteld op de dag over het verzet. Enkelen van hen hebben hun seminariewerk verwerkt in een geschreven bijdrage. Die werd extern geëvalueerd en, waar nodig, herwerkt voor publicatie. Zo komen er nog weinig gekende aspecten van het lokaal verzet aan bod of het nu gaat om [Boom en politiecommissaris Gustaaf Rummens](#), [Mortsel en het gezin Venckeleer](#), [Kapellen en het sluikblad Optimisme](#) of [de vrouwen in het verzet in Court-Saint-Etienne](#) en [de samenstelling van het verzet in Fontaine-l'Évêque](#). Ook is er de bijdrage over '[Groupe D](#)' van [sabotagedienst Hotton](#), de neerslag van een afstudeerscriptie die de auteur heeft voorgesteld op de studiedagen 'Jonge Historici'

Andere nieuwigheden

Een paar maanden geleden hebben we het gehad over [de regering in Londen](#) en verschillende Belgische protagonisten in Londen Nu gaan we nader in op de bijdrage van de militairen aan de oorlogsinspanning met het opzetten van [de basis in Tenby](#). Als je het over de bezetting hebt, dan moet je het ook hebben over het van kracht zijnde juridische kader. Wat bepaalde [de Conventie van Den Haag](#) en in welke mate heeft de Eerste Wereldoorlog de tweede bezetting beïnvloed ?

Kortom, een rijke oogst nieuwe bijdragen om te ontdekken ...

Ander nieuws

[Lancering Calls 2023 van de EHRI-Conny Kristel fellowships](#)

[DRIE VRAGEN AAN ... Léo Baudelet](#),

[Nieuws over het project Wikibase Verzet](#)

[Rijksarchief te Luik: Studiedag over het verzet](#)

[Neem deel aan een wetenschappelijke enquête :](#)

[Het nieuwe nummer van het BTNG \(2022-3\)](#)

[Onderzoek : de NMBS en de deportaties tijdens WOII](#)

[Nieuwe catalogus voor de bibliotheek van het CegeSoma](#)

DRIE VRAGEN AAN ... Léo Baudelet,

De uitzonderlijke 'MacGyver' van het CegeSoma

Léo, In mei volgend jaar is het 20 jaar geleden dat je bij het CegeSoma aan de slag ging als onderhoudstechnicus. Je bent begonnen in het 'Residence Palace' (waar het CegeSoma toen gevestigd was), na de sluiting van het Congrespaleis.

Kan je even je loopbaan schetsen voor je bij het CegeSoma begon ?

Ik heb zowat alles gedaan. Ik ben begonnen werken toen ik 14 jaar was, als leerjongen in een aluminiumconstructiebedrijf. Daarna heb ik als stoffeerder gewerkt, eerst bij de spoorwegen en dan bij een plaatwerkbedrijf. Later ging ik in het Jubelpark aan het werk, in het Legermuseum, maar mijn contract werd onderbroken omdat ik mijn dienstplicht moest vervullen in Duitsland. Daarna kwam ik in dienst bij het Congrespaleis waar ik 18 jaar gewerkt heb. In die tijd werkte ik ook als zelfstandige: ik was 5 jaar cafébaas in Brussel, 's avonds, met de hulp van mijn ouders en andere verwanten.

Waaruit bestaat je werk nu en wat waardeer je het meest ?

Wat ik vooral leuk vind, is de afwisseling in mijn werk. Naast mijn onderhoudswerk installeer ik ook rekken in de kantoren, soms moet ik hun 'voetjes' verwijderen om ze optimaal te doen passen; ik probeer sloten te herstellen die het niet meer doen; ik regel de sluiting van

de branddeuren; ik zet de vergaderzaal klaar voor de activiteiten van het Centrum; enz. Ik begeleid ook de gespecialiseerde onderhoudsfirma's in het gebouw.

Ik doe erg graag herstellingen want ik weet heel wat af van 'de bouw' ... Ik steek trouwens dikwijls links en rechts een handje toe, ook buiten het werk. Het was echt ideaal dat ik in het begin van mijn loopbaan als leerjongen bij een baas kon werken ! Ik heb ook een heel goed geheugen en dat helpt enorm. In al die jaren heb ik heel veel bijgeleerd, zelfs als ben je nooit volleerd, zeker niet op technisch vlak.

Wat ik daarnaast erg fijn vind, zijn alle gelegenheden waar we met de collega's kunnen samen zijn en leuke momenten delen, zoals bij voorbeeld tijdens de teambuildings.

Heb je nog grappige herinneringen of anecdotes voor ons ?

O, ja hoor ! En veel ! Ik herinner me bij voorbeeld toen we het vertrek van José Gotovitch gevierd hebben, de toenmalige directeur ... Hij kwam bij het CegeSoma aan in een jeep uit de oorlog. Geweldig !

En die dag toen ik een muis moest weghalen die in de vuilnisbak van onze vroegere boekhoudster gevallen was ... Dat muisje wipte alsmat op om te ontsnappen ... Ik weet niet wie van de twee het meest bang was !

En ook tijdens de lockdowns: toen was ik één van de weinigen die dagelijks naar het CegeSoma kwamen. En toen, als er niemand was, kon je al het gekraak in het gebouw horen ... Ik moet zeggen dat dat niet altijd geruststellend was ...

Tot slot Léo, volgend jaar ga je na 43 jaar met pensioen. Wat zijn je plannen ?

Ik zou graag nog wat als pakjesbezorger willen werken want ik ken België heel goed. En verder, herstellingen, verven, plafonneren, dingen in verband met de bouw.

Dank je wel Léo ! We gaan jou en je 'MacGyver'-vindingsrijkheid missen ... Nog veel geluk !

Ander nieuws

[Lancing Calls 2023 van de EHRI-Conny Kristel fellowships](#)

[Belgium WWII – nieuwe bijdragen](#)

[Nieuws over het project Wikibase Verzet](#)

[Rijksarchief te Luik: Studiedag over het verzet](#)

[Neem deel aan een wetenschappelijke enquête :](#)

[Het nieuwe nummer van het BTNG \(2022-3\)](#)

[Onderzoek : de NMBS en de deportaties tijdens WOII](#)

[Nieuwe catalogus voor de bibliotheek van het CegeSoma](#)

“Oorlogscafés” : Collaboratie en repressie in Vlaanderen

Een nieuw meer informeel lezingenformat voor het brede publiek

Wereldoorlog II Conferentie

Koen Aerts (UGent/Rijksarchief-CegeSoma) en **Bruno De Wever** (UGent) startten op 24 november in Gent met een nieuw lezingenformat onder de titel “**Oorlogscafés**”.

Partners zijn het Davidsfonds en het Rijksarchief-CegeSoma. De bedoeling is om de kennis en inzichten uit het wetenschappelijk onderzoek over collaboratie en repressie in een meer informele cafésetting naar het brede publiek te brengen.

Bij registratie online krijgen geïnteresseerden **toegang tot een 20-tal webinars van maximum 10 minuten over de thema's collaboratie en repressie**. Die registratie biedt ook de mogelijkheid om op voorhand online vragen te stellen die op locatie geclusterd beantwoord zullen worden. De Oorlogscafés worden in elke Vlaamse provincie georganiseerd.

-> Inschrijven kan via deze link : <https://www.davidsfonds.be/zoekresultaten?q=oorlogscaf%C3%A9>

-> Meer informatie vind je hier : https://view.publitas.com/davidsfonds/het-accent_juli_2022/page/8-9

Graag ook aandacht voor de wetenschappelijke enquête over de Tweede Wereldoorlog die deze lezingenreeks mee ondersteunt. Link naar de enquête : <https://urlz.fr/jSTl>

24/11/2022 - 19:30 – 24/04/2023 - 21:30

De data en locaties van de "Oorlogscafés":

Donderdag 24 november 2022 van 19:30 uur tot 21:30 uur - NTGent, Sint-Baafsplein 17, 9000 Gent

Dinsdag 13 december 2022 van 19:30 uur tot 21:30 uur - De Steenberg, Spechtenlaan 9, 3080 Tervuren

Woensdag 8 februari 2023 van 14:00 uur tot 16:00 uur - Borrelhuis, Witte Nonnenstraat 28, 3500 Hasselt

Donderdag 16 februari 2023 van 19:30 uur tot 21:30 uur - De Basiliek, Trooststraat 22, 2650 Edegem

Donderdag 9 maart 2023 van 14:00 uur tot 16:00 uur - ZoWe Vormingscentrum, Barrièrestraat 2 D, 8000 Brugge

Maandag 24 april 2023 van 13:15 uur tot 16:00 uur - Algemeen Rijksarchief 2 - depot Joseph Cuvelier, Hopstraat 26-28, 1000 Brussel

TREFWOORDEN

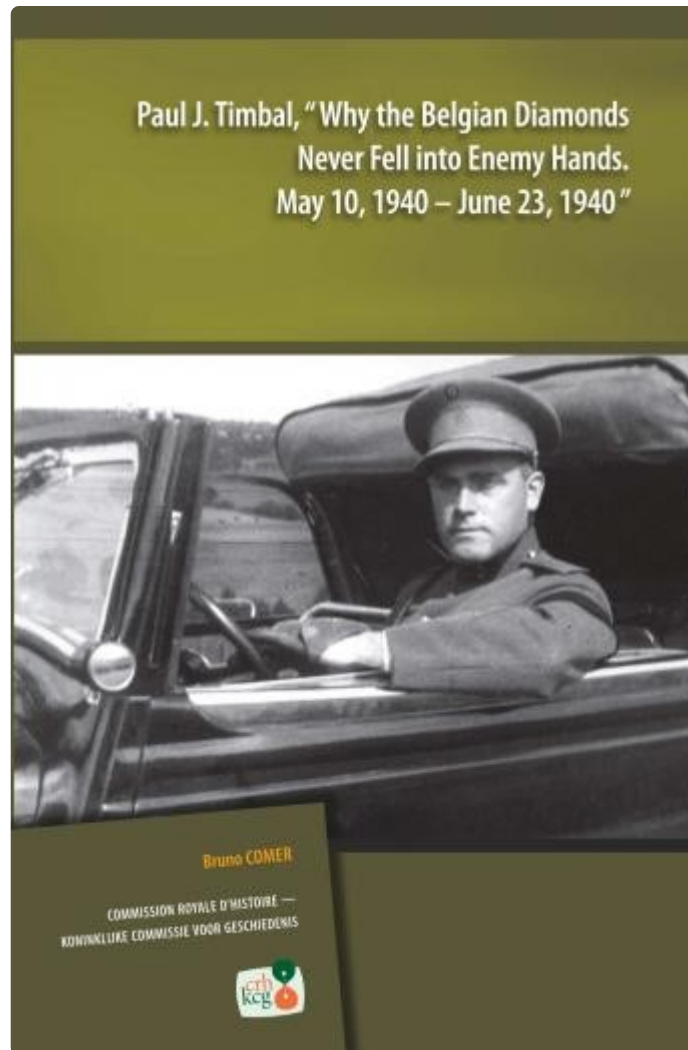
[collaboratie](#) [repressie van de collaboratie](#)

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

De redding van de Antwerpse diamanten in mei '40.

Ontmoeting Publieksgeschiedenis van het CegeSoma (2022-6) - Uitnodiging van de vzw 'De Vrienden van het CegeSoma'.

Wereldoorlog II [Conferentie](#)

Lezing met debat; genodigde : Bruno Comer.

Debat gemodereerd door Dirk Luyten (CegeSoma/Rijksarchief).

Wij zijn in het begin van de Tweede Wereldoorlog. De snelle opmars van de Duitsers veroorzaakt chaos in het ganze land tot in de hoogste kringen toe. In deze meer dan chaotische omstandigheden vlucht een bankier, Paul Timbal, uit de Pelikaanstraat in Antwerpen naar Parijs. In zijn auto zitten twee verzegelde koffers met een waar fortuin aan diamanten. Zes weken later is zijn opdracht volbracht: de kostbare lading wordt opgeborgen in de kluisen van de *Diamond Corporation* in Londen en blijft zo uit handen van de nazi's. Dit ongelooflijke transport komt al ter sprake in de '*Mémoires*' van generaal De Gaulle, maar Bruno Comer komt ons dit verhaal nu veel gedetailleerder vertellen op basis van het manuscript van Paul Timbal, dat werd teruggevonden in de archieven van de Antwerpse Diamantbank. Deze vrijwel onbekende geschiedenis zou een inspiratiebron geweest zijn voor Ian Fleming, de auteur van de James Bond-verhalen, '*Diamonds are forever*'.

De vzw 'De Vrienden van het CegeSoma' heeft het genoegen u op woensdag 21 december uit te nodigen voor een Ontmoeting Publieksgeschiedenis in het gezelschap van één van haar leden, Bruno Comer. Hij wordt geïnterviewd door Dirk Luyten (CegeSoma).

Bruno Comer Bruno Comer studeerde rechten aan de KU Leuven en internationale politiek aan de Johns Hopkins University in Bologna. Hij is gepensioneerd kaderlid van KBC Bank & Verzekering, auteur van verschillende jeugdboeken en van twee vulgariserende werken, 'Kapitalisme zonder cijfers' en 'Mei '40: de onbegrijpelijke nederlaag'. In 2009 werkte hij samen met journalist Chaim Even-Zohar aan de publicatie van de bedrijfsgeschiedenis van de Antwerpse Diamantbank. In het archief van die bank vond hij het manuscript van Paul Timbal dat in 2014 werd uitgegeven door de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis. Andere interessesferen van Bruno Comer zijn: de neogotiek, de relatie tussen ethiek en economie en de napoleontische geschiedenis, meer bepaald in verband met de aanleg van de Damse Vaart. Hij is gids in Brugge, Damme en De Panne.

Dirk Luyten behaalde een doctoraat in de geschiedenis aan de VUB. Zijn onderzoeksdomeinen zijn de sociale politiek en de arbeidsverhoudingen, de geschiedenis van het recht (vooral sociaal recht en strafrecht), de sociaal-economische geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog en de bestraffing van de collaboratie na de Tweede Wereldoorlog.

Hij coördineert de onderzoekssector in het CegeSoma.

21/12/2022 - 12:30 - 14:00

PRAKTISCHE INFO :

Waar: Conferentiezaal van het CegeSoma, Luchtvaartsquare 29 – 1070 Brussel

Wanneer: woensdag 21 december 2022 (12.30 – 14.00)

Inschrijven verplicht : isabelle.ponteville@arch.be of telefonisch op nummer 02.556.92.11

Aarzel niet om ook andere geïnteresseerden mee te vragen !

Hoofdtal (Hoofdtalen)

Nederlands

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

Nieuws over het project Wikibase Verzet

Een half miljoen gegevens over inlichtings- en actieagenten die betrokken waren bij het verzet in België!

Dankzij gezamenlijke inspanningen is de informatie uit de 46.340 dossiers in verband met de toekenning van het statuut van [inlichtings- en actieagent](#), die worden bewaard bij het CegeSoma, vandaag allemaal ingegeven in een databank.

Met de meer dan een half miljoen gegevens wordt een globaal overzicht geboden van de mensen voor wie de Staatsveiligheid een dossier opende. Nu kunnen die gegevens ook doorzocht worden op geslacht, leeftijd, woonplaats of het verzetsnetwerk waartoe de betrokkene behoorde. In afwachting van de publicatie van een transversale studie kunnen met de ingevoerde data reeds een aantal vaststellingen worden gedaan.

Volgens de informatie in de dossiers die worden bewaard door het CegeSoma werd bijvoorbeeld bijna de helft van de aanvragen die werden gericht aan de Belgische Staat geweigerd (op een totaal van 40.869 geïdentificeerde aanvragen werden er 49,1% geweigerd, 45,3% leidden tot het statuut van nationale erkenning en 5,2% tot een gelijkwaardig statuut van de Franse Staat; voor 0,4% van de dossiers ontbreken de gegevens hierover). Meer dan 4/5 van de aanvragen die leidden tot het toekennen van het statuut van inlichtings- en actieagent betreffen mannen (meer bepaald 82,6% op een staalname van september 2022 van 11.094 erkende agenten). De top drie van de

netwerken waartoe de erkende inlichtings- en actieagenten behoorden is "Luc-Marc" (14,4%), "Bayard" (14,4%) en "Zéro" (12,3%).

We houden je op de hoogte wanneer de gegevens beschikbaar zullen zijn: dat is voorzien tijdens de komende maanden. Tot dan kan je reeds het CegeSoma contacteren als je informatie wil over een van de dossiers.

Het team van [het Wikibase Verzet-project](#) werkt intussen verder aan deze opdracht van lange adem en gaat daarbij een nieuwe uitdaging aan, namelijk het ingeven van meer dan 25.000 dossiers van personen die het statuut van verzetslui van de sluikpers hebben aangevraagd.

Ander nieuws

[Lancing Calls 2023 van de EHRI-Conny Kristel fellowships](#)

[Belgium WWII – nieuwe bijdragen](#)

[DRIE VRAGEN AAN ... Léo Baudelet,](#)

[Rijksarchief te Luik: Studiedag over het verzet](#)

[Neem deel aan een wetenschappelijke enquête :](#)

[Het nieuwe nummer van het BTNG \(2022-3\)](#)

[Onderzoek : de NMBS en de deportaties tijdens WOII](#)

[Nieuwe catalogus voor de bibliotheek van het CegeSoma](#)

Lancering Calls 2023 van de EHRI-Conny Kristel fellowships

EHRI (European Holocaust Research Infrastructure), waarvan het Rijksarchief/CegeSoma een van de partners is, wil het internationale Holocaust onderzoek faciliteren door de toegang tot archieven te vergemakkelijken en internationale contacten tussen Holocaust-onderzoekers te stimuleren.

Eén van de middelen daarvoor zijn de Conny Kristelfellowships, die archivariissen en Holocaust-onderzoekers de mogelijkheid bieden archiefonderzoek te doen bij één van de *EHRI*-partner instellingen. Ook voor het Rijksarchief/CegeSoma kan een *EHRI*-fellowship worden aangevraagd (wie in België werkt kan niet kandideren voor een fellowship bij het Rijksarchief/CegeSoma, wel voor een instelling buiten België).

Pas werden twee nieuwe calls gelanceerd, die open zijn tot respectievelijk 20 januari 2023 en 30 juni 2023.

- Meer informatie over de voorwaarden en de procedure vindt u [hier](#).
- Mocht u vragen hebben over de mogelijkheden die het Rijksarchief/CegeSoma biedt voor Holocaustonderzoek kan u contact opnemen met dirk.luyten@arch.be

Belgium WWII – nieuwe bijdragen
DRIE VRAGEN AAN ... Léo Baudalet,
Nieuws over het project Wikibase Verzet
Rijksarchief te Luik: Studiedag over het verzet
Neem deel aan een wetenschappelijke enquête :
Het nieuwe nummer van het BTNG (2022-3)
Onderzoek : de NMBS en de deportaties tijdens WOII
Nieuwe catalogus voor de bibliotheek van het CegeSoma

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11